

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMERS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

LA SETMANA

«Congrés de la Democràcia de Catalunya...»
¡Bonica combinació de paraules!
El senyor Lerroux, habil preparador d'espectacles, hi es molt aficionat als títuls retumbants... que en el fons no diuen res:

També a principis de 1906 va organitzar una de cosa per aquest estil. Aquella's deia: «Assamblea Municipal Republicana» y devia reunir-se a Saragossa, constituïda pels concejals republicans de Catalunya, Aragó, Balears y Valencia.

«Quin resultat va donar?»
Cap. Lo unic, potser, que ab aquella comèdia va aconseguir-se sigué enfondir les divisions que ja minaven la gran familia republicana.

Però a don Alejandro li agrada això de remenar Congressos y Assamblees.

A la manera d'aquells que juguen al tuti alegant que tot ajuda a passar el temps, ell juga a Assamblees y Congressos perquè diu que tot ajuda a entretenir al poble.

Y com que'l poble necessita, segons ell, alguna cosa que'l distregui, inventa l'home aquestes bromes colossals que's titulen *Meriendas*, Assamblees y Congressos de la Democràcia de Catalunya.

Cert es perxò que aquesta vegada poc ha tingut d'extreme's don Alejandro el cervell pera inventar el Congrés que a Belles Arts acaba de celebrarse.

Pam ensà, pam enllà, el programa de la moixiganga ve a ser el mateix que quatre anys enrera li va servir pera la «representació» de l'Assamblea de Saragossa.

Y, naturalment, com que les mateixes causes produeixen els mateixos efectes, al zero monumental que sigué el liquid utilizable d'aquella Assamblea pot afegirshi ara l'altre immens zero que resultarà d'aquet Congrés.

Però... tot ajuda a entretenir el poble.

*Y así se pasa la vida
y así se viene la muerte...*

Y així els vividors van vivint, cada dia, per cert, ab més esplendides y abundancia.

PIF-PAF

¿Què ha passat que pogués determinar aquet cambi? A què's deu que, de cop y volta, s'hagi acabat, a les sagristies, de predicar l'extermini dels liberals? És que la dominació clerical ja no corre cap perill? El poble, que per desgracia coneix massa el modo com els seus enemics les gasten, no s'explica aquet cambi de conducta, tant més sospitos quan, oficialment, res hi ha que'l justifiqui.

D'aquí que l'ineplicable silenci d'en Canalejas en aquet punt dongui drèt a suposar que'l govern ens l'ha fregida, y que totes les seves energies de fa uns mesos hagi anat el vent emportantseles de mica en mica. ¿Es que pera conèixer la nostra situació davant de Roma, tant com pera que'ls ministres fixin d'un cop la seva conducta, hem d'esperar que les Corts siguen obertes?

Vagi ab compte el senyor Canalejas, tota vegada que, o molt ens equivoquem, o lo que es en aquesta ocasió ha de serli molt difícil amagar l'ou al país, en un assumpte que tan belles esperances a tots ens havia fet concebir. Al nostre entendre l'hora es arribada pel

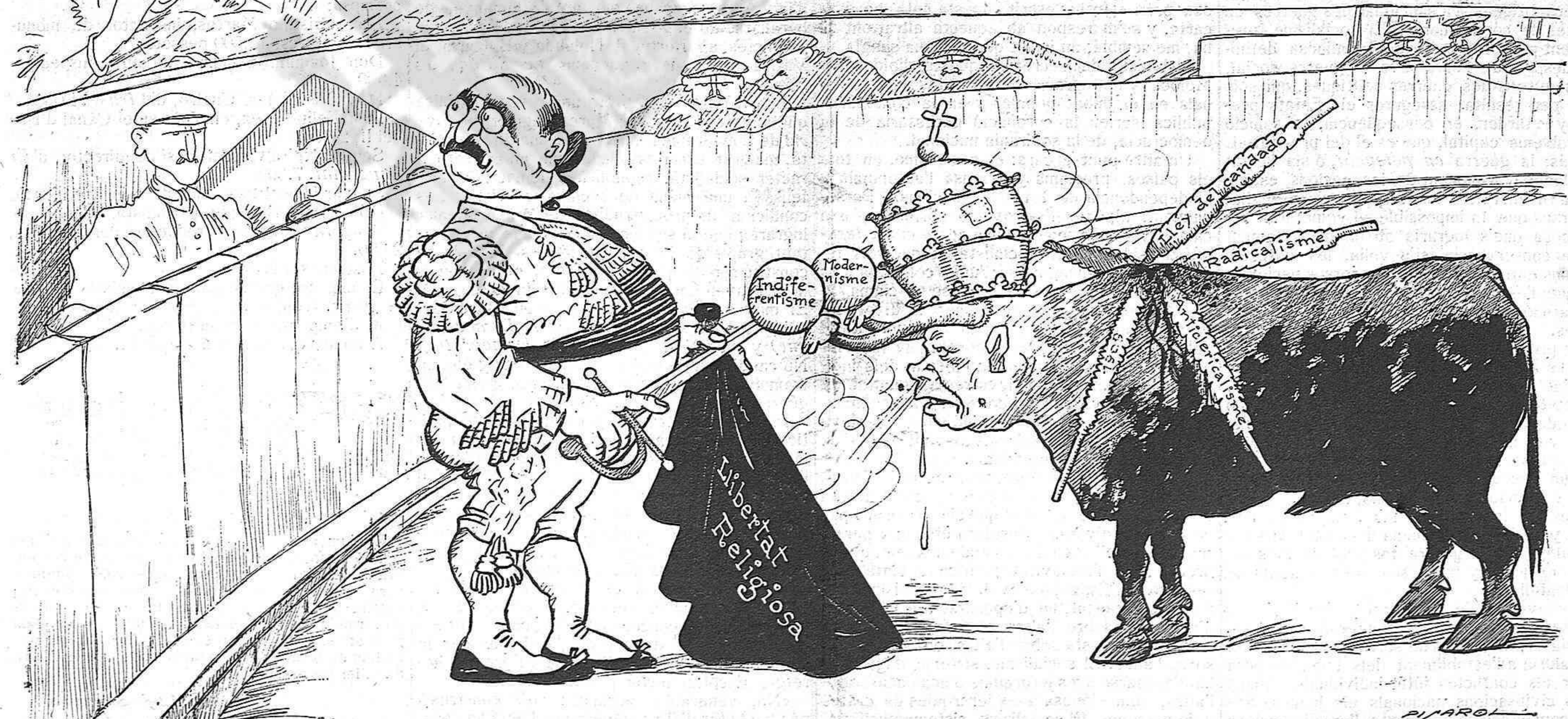
Hi ha falta de decisió?

N Canalejas sembla haver deixat de banda el problema clerical.

Y a mesura que'l President del Concill sembla arronsarse, la faramalla reaccionaria—per lo regular tan atrevida—posa un fre a la seva llengua verinosa y reprimeix les seves intemperancies.

La corrida que's prepara

—¡Eh!... Veshi ab compte, Pep!... Recordat del Pepete!...
—No hi ha cuidado!... Ja va embolat.

Govern d'obrar sense contemplacions. L'afaire clerical, per lo mateix que implica la definitiva consolidació del Poder civil, ve desde fa massa temps absorvint l'interès de la nació, pera que, sense exposarse a greus perills, pugui remetre's la seva resolució a una data indeterminada.

Per quants, además de mirar el pervindre fit a fit, en la prosperitat d'Espanya tenim posat tot el nostre interès, es el seu plantejament qüestion de vida o mort. Ni al Vaticà ni a cap altre poder extrany reconeixem el dret a immiscuirse en les nostres decisions de caràcter nacional. Menos, doncs, podem admetre que per ningú li siguin posades traves a la nació en el camí del seu desenrotll.

Y si, creientse encara que estem en situació d'aguantar certes tuteles, s'entossudís la Roma negra en oposarse a les aspiracions populars, correspon al govern ferli veure d'una vegada, que'ls poders ocults han acabat entre nosaltres la seva anti-civilisadora feina.

Pero res tan precís com acabar resoltament ab aquesta política de dilacions y compassos d'espera.

El senyor Canalejas havia sabut guanyarse, desde'l Poder, la voluntat y la simpatia populars.

Que acabi de reconciliar-se ab l'element lliberal, tornant per l'imperi de la justicia y la sobirania del Poder civil, que tant interès tenen els reaccionaris de tota mena en posar als peus del Papa.

BAC DE RODA

AB MOTIU DEL CONGRÉS SOCIALISTA DE COPENHAGUE

El socialisme va prenent de cada dia més caràcter d'universalitat. Per això precisament crec que mai com avui pot creure's pròxima la mort del cristianisme, ja que fins avui no hi ha hagut una altra forsa d'idealitat universal y supranacional com la seva pera satisfer l'afany humà. L'ideal polític de la Revolució francesa, a pesar d'esser ben universal en la seva essència, no bastava encara. Era necessària una doctrina social més igualitària pera completar l'obra de la nova integració humana. Y el socialisme vingué. El catolicisme, com a església o ciutat universal, ja havia perdut la seva condició mateixa de catòlic, o sia la seva universalitat, aleshores del protestantisme, qui li segregà tot el nord. El lliberalisme y el socialisme, condemnats, naturalment, pels papes, han produït el nou universalisme, de cada dia més victorios.

El Congrés Socialista de Copenhague es una d'aqueixes poderoses afirmacions de solidaritat humana. Ho es, sobre tot, en lo que té de proclamació pacifista, coincidint ab el Congrés de la Pau, celebrat a Stokholm.

Les guerres, en acte o en potencia, són l'obstacle més fort que s'oposa avui a l'internacionalisme humà. El cristianisme, oblidant els seus orígens, va sancionar les guerres en comptes de condemnarles. El socialisme, precisament perquè vol arribar a l'aliança definitiva després de l'obra seva de guerra social, s'oposa a totes les guerres polítiques, qui sols tenen per resultat assegurar els Estats presents y retardar, en conseqüència, la solució del problema capital, que es el del proletariat. Además, la guerra en potencia, o sia l'estat formidable d'armament de les nacions, es una perduda d'energies incalculable, y un pugilat d'esforços que fa impossible el voluntariat militar, cosa que's logria ab un desarmament ont se conservessin, si's volia, les mateixes relacions entre les respectives forses nacionals fins que l'estat de la cultura fes possible la desaparició dels exèrcits o llur conversió en milícies.

Les proposicions pacifistes aprovades en el Congrés de Copenhague senyalen una data inoblidable en la marxa de la cultura universal. Si nosaltres no les senyaléssim fortament, no seriem dignes d'escriure en aquesta Barcelona, ont la veu de tot un poble va alsarse contra la guerra ara fa un any.

Algun dels articles d'aquestes proposicions tenen excepcional significació, además de tenir-la el que la proposta fos feta per un alemany, y el de que l'esmena demanant la vaga general en cas de guerra fos apoiada pels delegats anglesos y francesos, representants de l'occidentalisme.

La conversió de l'arbitratge facultatiu en obligatori, en els conflictes internacionals, senyalaria la fi del règim de selvatgisme nacional. Equivaldria a l'establiment dels tribunals pera judicar els conflictes inter-individuals. Abans de les civilitzacions nacionals els homes dirimien, com en les selves mares, llurs dissensions segons el dret del més fort. Be pot dirse, doncs, que la civilització, extesa avui al règim entre individus, se troba sols en un grau elemental;

Tornant del Centenari d'en Balmes

—¿Còm els ha anat això de Vic?
—Be, noi. ¡Mira quines penjarelles!

y que no podrà esser considerada en el segon grau fins que s'extengui an el règim entre les nacions. Un temps, conforme ab lo que hauria hagut d'esser la naturalesa del catolicisme, va pensarse en atribuir a la Santa Seu l'ofici de Tribunal pera resoldre els conflictes entre les nacions. Avui, civilment, en consonancia ab el temps nostre, els socialistes voldrien atribuir a la Conferencia de La Haya aqueix honorable paper.

Un altre punt encara, ben interessant. La llibertat política actual es purament mítica mentre la sort dels pobles estigui somesa a l'atzar secret del cambi de notes diplomàtiques. Un Estat constitucional no pot dictar una llei sense la voluntat expressa de les Cambres. Però—contradicció formidable y sarcàstica—la sort de milers de ciutadans, la sort de tot el territori, la sort de la riquesa nacional, la sort mateixa de la vida o l'independència de la nació, poden dependre de l'habilitat o l'humor respectiu de dos ministres d'Estat, de dos embaixadors o de dos sobirans. De manera que la tirania, de fet, subsisteix en les causes més vitals pera la nació. Una nació pot batre's demà ab una altra, crudelment, per la sola voluntat d'un diplomate que digui, de sobte, al seu país: «¡Jo he escrit aquesta nota, aquesta carta, y se'm respon ab aquesta altra, ont hi ha, me sembla, un insult que demana sang!»

L'abolició del secret d'aqueixa diplomacia-Moloch, y l'integració dels tractes internacionals en el debat popular y en la coneixensa pública serien la coronació necessaria de la democracia, de la sobirania nacional.

Un altre punt encara: el socialisme, en tots els països, proclama y defensa l'autonomia y l'independència de totes les nacions.—Personalment, això es l'aprovació absoluta d'una campanya meua, en defensa de la confederació com ideal polític socialista, ja que sols federalment pot imaginarse l'unió colectiva dels Estats futurs. Si el socialisme se proclama internacional, es clar que reconeix la diversitat nació com a cèlula o element de l'unió total dels pobles; es clar que reconeix una llibertat de collectivitats paralela a la llibertat dels individus, llibertat que no lleva res a l'igualtat de condicions davant la llei de les relacions internacionals, com la llibertat individual no lleva res a l'igualtat de condicions davant la llei de les relacions inter-individuals.

Però jo crec que aqueixa aspiració d'autonomia té d'entendre's també aplicada a tota diversitat ètnica nacional que sia tiranizada per un Estat de diversa naturalesa ètnica; y per lo tant crec que'l socialisme condemna, en aquella proclamació, l'esclavitud política de Catalunya respecte a l'Espanya d'avui. El socialisme, sistema de llibertat, ha d'oposarse a les tiranies d'una nació sobre l'altra, com s'oposa a les tiranies d'una casta sobre l'altra, o d'un individu sobre l'altre. El socialisme, sistema d'igualtat, ha d'oposarse a les jerarquies d'una nació sobre l'altra, com s'oposa a les jerarquies de castes o de persones. El socialisme, sistema pacifista, ha de veure, además, en el respecte a les autonomies nacionals una evitació de possibles guerres futures, y un esquema o representació de

lo que serà, un dia, l'internacionalisme de fet, aquesta Unió mundial d'Estats a la qual aspira.

Y veieu com el socialisme resulta, en les seves definicions, catalanista...

GABRIEL ALOMAR

La reacció eclesiàstica

EN lloc d'atenuarse, cada dia s'accentua més la reacció dintre l'Església catòlica. Tota l'obra d'adaptació, de contemporanització, portada a terme durant el pontificat de Lleó XIII, cau per terra a conseqüència de la política de Pius X, d'aquet papa en plena revolta contra les idees del segle.

Després de publicar un nou *Syllabus* y de condemnar el modernisme catòlic; després de provocar la separació de l'Església y l'Estat a Fransa y de rebutjar les associacions culturals, contra'l parer dels bisbes francesos; després d'indisposarse torpement ab l'Alemanya, de barallarse ab el govern espanyol y de búscarse conflictes ab Portugal, Holanda y Bulgaria, el Vaticà acaba de condemnar *Le Sillon*, de Fransa.

Le Sillon (*El Sole*) era una revista catòlica que anys enrera fundà Marc Sangnier, un jove ric de temperament místic. L'esmentada revista, malgrat esser catòlica, tenia un marcat caràcter socialista, republicà y democràtic. Defensava una mena de socialisme cristià. Les condicions de propagandista de Marc Sangnier lograren que al seu entorn se reunís un important grup de joves. En moltes diòcesis se constituïren grupus *sillonistes*, en els quals hi figuraven nombrosos estudiants de capella. El moviment s'anà extenent, y en Marc Sangnier creà un setmanari (*L'Eveil Democratique*) y més tard un diari (*La Democratie*). No cal dir que la majoria dels prelats y els ultramontans francesos organisaren aviat una guerra a mort contra *Le Sillon*.

Pius X, com era d'esperar de la seva política netament reaccionaria, ha condemnat les idees dels *sillonistes*, acabant, per lo tant, ab l'equívoc socialista que la política de Lleó XIII havia creat. En el seu recent *breu*, el papa reprova les doctrines de Marc Sangnier y els seus deixebles, denunciants com a subversives y contraries a l'ortodoxia catòlica, y com a incompatibles ab la disciplina religiosa.

A les aspiracions de reforma social, als anhels d'una millor societat, hi oposa Pius X la seva rígida concepció teològica y eclesiàstica. Voler la justicia social, treballar per la Ciutat futura, es, segons el Sant Pare una heregia. Escolteu-lo com parla:

«No, venerables germans: no's construirà pas la Ciutat d'altra manera que Deu l'ha construïda; no s'edificarà la societat, si l'Església no hi posa els fonaments y no'n dirigeix els treballs. No, la civilització ja no s'ha inventat, ni

la ciutat nova s'ha de construir en els nuvols. Ella ha existit y existeix; es la civilització cristiana, es la ciutat catòlica. No cal més que instaurarla y restaurarla sens treva contra'ls atacs sempre renaxents de l'utopia malsana, de la revolta y de l'impietat.»

Ja ho sentiú... ¿Voleu una més categòrica declaració de que es pecat, de que es heregia el treballar per una societat millor ont regni la justicia social?

FULMEN

DECIDIMENT, el dia 30 del vinent Octubre se reunirà l'Assamblea de l'Unió Federal Nacionalista Republicana, la missió de la qual serà constituir orgànicament el partit sobre bases fermes y precises.

Així va acordarse en junta celebrada el dimars a casa del senyor Vallès y Ribot pel Consell executiu de la U. F. N. R. de Catalunya. En dita junta, a més d'aquest acord, va pendre's també el de celebrar dos grans mitins; l'un el 25 de Setembre, que tindrà lloc a Banyoles, y l'altre'l 9 d'Octubre, a Lleida.

De tot cor ens alegrem de les resolucions adoptades pel Consell de l'Unió, y no deixarem d'informar als nostres lectors del desenrotll que's vagi donant a la projectada Assamblea.

Un diari pinta en breus trassos la vigorosa silueta dels personatges republicans que acaben de triomfar en les eleccions de diputats celebrades a Portugal, y, parlant del gran advocat Alfonso Costa, diu així:

«El dia en que se haga la revolució, no serà preciso ir a llamarlo a su casa. Serà el primero en aparecer y en ponerse al frente.»

Repetim al lector que'l nom d'aquet diputat es Alfonso Costa.

No anessin a figurarse que's diu Iglesias (don Ambrosio).

Encara que... ara caiem en que la confusió no es possible.

Precisament l'especialitat del senyor Iglesias es ferho tot al revés que'l diputat per Lisboa, ¿veritat?

Com ja hauran vostès observat, tota la premsa madrilenya de gran circulació posa als nuvols al ministre d'Instrucció Pública, senyor Burell, ponderant ab caluroses frases el seu talent, la seva empenya, les seves iniciatives...

A dir veritat, no es extrany que'l senyor Burell tingui iniciatives, talent y empenya... Per forsa n'ha de tenir.

¿Se'n volen convencer?

En els pocs dies que fa que'l senyor Burell es ministre ha firmat els següents nombraements, recaiguts tots en *chicos* de la gran premsa:

Don Cristino Martos, inspector de monuments artístics, 12.500 pessetes.

Don Joaquim Sánchez, un altre inspector, 4.000.

Don Cristofol de Castro, del *trust*, 4.000.

Don Felip Pérez, empleat en el Canal d'Isabel II, 2.500.

Senyor Neira Gasset, cosí del director d'*El Imparcial*, 7.500.

Senyor Hiestrosa, amic del ministre, 4.000.

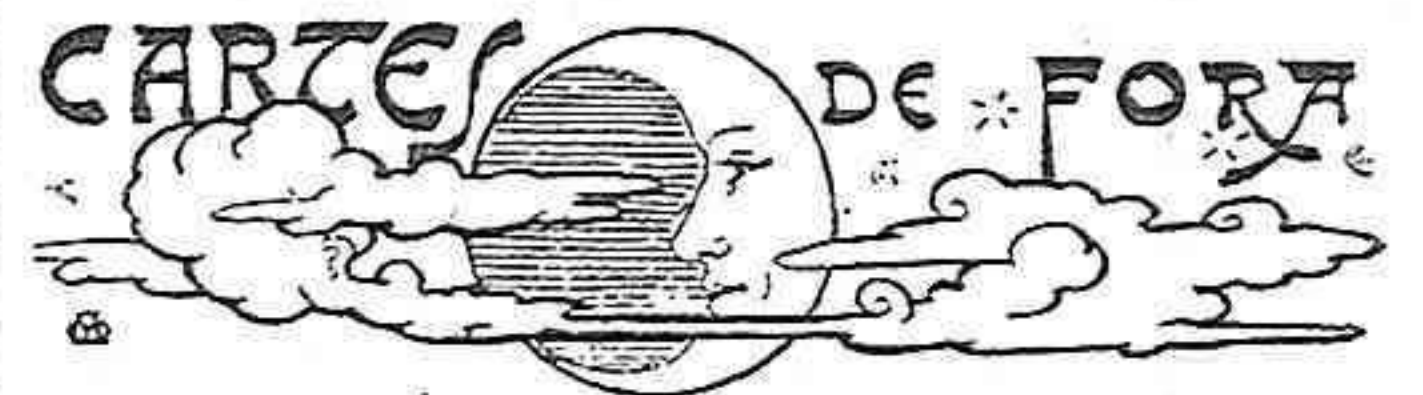
Don Xavier Betegón, periodista, 7.500.

Senyora Colombine, redactora del *Heraldo*, 2.000.

Posemnos a la raó...

El ministre que ha tanta esplendides premia el merit, ¿còm no ha de resultar home de talent, d'empenya, d'iniciatives?...

A no ser que fossim hereges!...

CARME, 13 de Setembre.

El diumenge passat, a Casa la Vila hi hagué una reunió de fabricants pera protestar contra la compra de les agües, que certs tipos volen adquirir pera conduirles cap a Igualada, cosa que portaria la miseria a centes de families. En la reunió s'acordà formular una protesta contra tal empresa, qual protesta sembla que feu efecte. ¡Carmelians: treballam de ferm contra aquets tipos; ara es l'hora de tallar les arrels!

BREDA, 12 de Setembre.

No tenia ganes de dir res encara del nostre desgraciat merlot, però es tan gros lo que ha dit, que aquet cop no puc passar sense ferho saber als lectors d'aquet setmanari.

Doncs heus aquí que, com sempre, puja el ja dit merlot a dalt del cubell de les mentides, y després de llegir un telegrama del Corb Gros de Roma, digué que 'ls que ara governen l'Espanya són els que varen incendiar Barcelona l'any passat, y que Nostre Senyor, o sigui Deu, no'ls deixaria governar gaire temps. Digué que ells farien tots els medis pera que no dongués fruit el programa d'aquet govern despotic, y que's farien tres dies de pregaries a Deu pera que'ls mantingués la llana. Però Deu no'ls escolta; y sinó que ho digui ell mateix, que no pogue fer professó a causa del aiguat que Deu va enviarli.

LLORET DE MAR, 8 de Setembre.

Ab els noms de Llibertat, Palmira y Electra ha sigut inscrita en el registre civil d'aquesta vila una noia, filla dels convents lliurepensadors Benet Roget y Teresa Viñals.

Foren testimonis d'aquest acte d'emancipació en Joan Reyné Sureda y en Joseph Telarroja y Pla. Felicitem coralment als pares de la criatura, per haverla lliurada de l'esclavitud religiosa.

Actes com el present són els que dignifiquen y enlairen les idees, que predicant ab l'exemple es com se fa la verdadera obra del laïcisme.

SANT CUGAT DEL VALLÈS, 11 de Setembre.

D'aquesta vila ens escriuen que pera batejar una campana de 30 a 40 quintà de metall, han sigut padrins el senyor Batlle y la senyora d'Armet, movent per aital bateig a mitg Vallès, y esquitxant més centes pessetes y fent més pompes que no s'haurien empleat en l'acte més beneficiós pera'l gènere humà.

LLORET DE MAR, 14 de Setembre.

El prop-passat diumenge se suicidà en aquesta vila una honradíssima y guapa xicota anomenada Elvira Viñals, natural de Vidreres. Pera realisar el seu fatal proposit begué una quantitat de salufumant, tirantse seguidament al mar, d'aont la tragueren tres braus mariners encara ab vida; al cap de poca estona morí enmig dels més espantosos dolors. Preguntada poc ans de morir pel motiu del seu trist determini, contestà que ja'l sabien els seus amos. La desgraciada servia a casa del senyor Luisito Sala feia cinc anys. A pesar dels obstacles que s'han oposat a l'esclariment del fet, negantse alguns membres d'autoritat fins a donar el nom de la pobre Elvira, s'ha pogut descobrir pel dictamen dels metges que li practicaren l'autopsia, firmat pel Jutge municipal, que la pobre noia estava en el tercer mes d'embràs. Vostè, senyor Luisito, es el que, moralment, està en l'obligació de fer llum en l'assumpte, per haverla tractada tant d'aprop y tenirla baix les seves ordres.

Si justícia existeix encara, ¡caigui el seu pes sobre'l vil culpable d'aquest irreparable doble crim, que crida venjansa!

PLUJA MENUDA

—Marejat pels grans obsequis ab que l'honrava el partit, don Toribio, el ganadero, se'ns ha escapat a Madrid. Lo extrany es que al despedirse, com solen fè els potentats, no hagi deixat un bon pico pels seus amics desgraciats. —Que no ha pensat ab els pobres també jo ho tenia entès; però als rics, als peixos grossos, ¿vol dir que no'ls ha dat res?

—Donya... ¡jxèem!... segons conten els diaris, està ja preparantse la maleta, a fi d'empendre un viatge cap a l'Austria, ont sembla que hi té amics, cases y terres. —¿Y s'hi estarà molt temps?

—Tant temps, que diuen que pensa fixa allí sa residència. —¡Aii!... No's fassi ilusions! Ja veurà, al ultim, com no serà verdad tanta belleza.

Pesi als mil y mil obstacles que troba per tot arreu, en Canalejas s'empunya en que'l 5 del mes que ve s'obrin les Corts y's comensi a treballar de valent.

Si l'home surt ab la seva, podrà alabarse ben be de que les ha obert deu dies abans que'ls cansaladers.

—¿Ha vist quines pedregades per tot arreu, tan tremendes? A Girona, a Mataró, a Andalusia, a Valencia... —Hauran fet molt mal...

—Ja ho crec!

Les vinyes, totes malmeses; els fruiterars, trossejats; la verdura, una trageria.

—Bueno; y el Govern ¿què diu al veure's ab tanta pedra? —¿Eii!... Ni s'hi enfunda. ¡No vol posarse cap pedra al fetge!

Explica en Vázquez Mella en un article (escrit segurament ab malvats fins) que un dia el nostre insigne Canalejas va arribà a fer postures als carlins.

Tots els que coneixem al gran demòcrata desseguida ho hem dit: ¡Això no es cert! ¿Com volen que ell se fes amic d'un bando que mai ha estat a punt de ser poder?

No sé si ho faran les plujes que ara cauen ab freqüència, o que l'obra no es prou bona,

o que la teulada es vella; lo cert es, segons afirmen tots els que d'allà dalt venen, que al palau ministerial hi han sortit moltes goteres.

—¡Per fi han marxat els inglesos!— deia un ciutadà el dijous; y un concejal que ho sentia va preguntar, content:—¿Tots?

C. GUMÀ

NOTES OBRERES

En Pau Iglesias a Catalunya

DE tornada del Congrés Socialista Internacional de Copenhague, el vell leader del socialisme espanyol, en Pau Iglesias, està realisant un viatge de propaganda per Catalunya. Pels actes celebrats fins ara ja pot assegurar-se l'èxit de l'esmentada excursió. Nosaltres veiem ab goig l'ambient de simpatia y l'eco d'adhesió que a la nostra terra troben aquesta vegada les paraules sinceres del respectable propagandista. Això significa que per fi ha germinat en el terrer nostre la llevor socialista, que fins no fa gaire temps havia caigut sobre'ls pedregals de la prevenció y de l'indiferència.

Coincidint ab en Gabriel Alomar, nosaltres creiem que l'ausència d'un socialisme organitzat y fort a Catalunya representava un endarreriment lamentable de la nostra patria, una efectiva inferioritat del poble català. El floreixement de Catalunya en les darreres dècades, el desplegament brillant de les seves activitats, l'empenta presa en la seva marxa cap endavant, no arribaren fins al nostre moviment proletari, que ha viscut raquític y desorganitzat, sense altra manifestació d'energies que alguns esclats violents, passatgers y quasi sempre esterils.

Aquet fet es degut, sens dubte, al desenrotllo y a l'arrelament que aquí havia conseguit

l'anarquisme, el qual exercí l'hegemonia del moviment obrer en les darreries del passat sigle y en el comensament de l'actual. L'acció de l'anarquisme ha sigut funesta pera l'obrerisme català. Barcelona, molt més avensada y europea que Madrid en el conjunt de les seves manifestacions socials, quedà, no obstant, molt per dessota de la capital espanyola en lo referent a l'organització y a l'acció del proletariat.

Desfeta, per fi, l'influència predominant de l'anarquisme, el qual està en plena decadència per tot arreu del món, el proletariat català se troba en situació de donar principi a una poderosa acció socialista. Fa dos o tres anys que en Fabra Ribas inicià, ab relatiu èxit, els primers treballs pera la creació d'un fort partit socialista català. Expatriat a conseqüència dels fets de Juliol, en Fabra fa molta falta als seus companys de Catalunya. Però no per això ha d'aplassarse la reconstitució del socialisme català, destinat a exercir en el nostre país una grossa influencia. En Pau Iglesias, ab el seu prestigi y la seva paraula, ve a col·laborar en la feina dels socialistes catalans, a ajudarlos en la seva obra. Nosaltres, que no temem, sinó que anhelem la formació d'un fort partit obrer a Catalunya, que no sentim per ell cap mena de gelosia, remaquem ab satisfacció l'excelent acollida que'ls nostres obrers dispensen en Pau Iglesias, tot esperant que l'actual viatge de propaganda marcarà un avens considerable en l'enfortiment del socialisme català.

A. R. y V.

La bogeria d'un hèroe

IRONA té dos hèroes; Sant Narcís y l'Alvarez de Castro. Sant Narcís ha esdevingut un sant més, les gestes del qual tothom ignora menos aquells devots y devotes que li demanen pau pera les seves tribulacions, y un immediat compliment dels seus desitjos, no sempre gaire espirituals. L'Alvarez de Castro es l'hèroe popular, admirat per tots, consagrat per tota la ciutat y per l'història, ab marbres commemoratius. Se recorden les seves paraules y els seus gestes. Se senyalen les cases ont va viure, ont va estar malalt, ont tenia les juntes, y els evocadors, d'entre tota l'epopeia gironina no veuen redressarse més que la figura del general famós. El siti de Saragossa es en Palafox, però també, y potser més, l'Agustina d'Aragó, la comtesa de Bureta, el «tio Jorge». En el siti de Girona no hi ha més que l'Alvarez de Castro. Penseu, doncs, amics, com els gironins, orgullosos de les gestes ciutadanes, plens del record de l'home que'ls ha fet entrar ab soroll de marxa triomfal en l'història, se l'estimaran y tindran per inviolable la seva memoria.

Y avui dos joves, en Diego Ruíz y en Prudenci Bertrana, surten per Girona ab un llibre seu sota'l bras que proclama la bogeria de l'hèroe. ¡Quin escandol en l'immortal ciutat! Posar per damunt de tots els caps a un hèroe y trobarse ab un boig, ab que'l director del manicomi de la ciutat, el Dr. Diego Ruíz, els ha dit que tota la gloria de l'Alvarez de Castro no es res més que'l resultat d'una neurosis, y que totes les actituds cavalleresques, les paraules èpiques, la resistència epopeica, no demostren més que un deliri de grandeses tan patologic, tan d'estudi de psiquiatria, com la bogeria d'un pagès, transportat, pera la seva cura, al manicomi de Salt.

En Bertrana y en Diego Ruíz destrueixen la llegenda de l'Alvarez de Castro ab una admirable documentació. D'en Napoleon se diu que era un epileptic; d'en Cesar, lo mateix; però

no hi ha pera fer semblants afirmacions més que estudis empirics que no resten res a la seva grandesa. Els dos escriptors acudeixen a testimonis de l'època. El P. Cundaro diu que «el deliri que patia l'Alvarez de Castro no era resultat de les febres intermitents, sinó d'una alteració de les funcions de la seva imaginació, massa viva». Els doctors Viader y Joan Nieto Samaniego diuen en el seu Memorial que'l dia 8 de Desembre de 1809 l'Alvarez de Castro «padeixió un subdelirio, y á la noche llegó la turbulencia de sus funciones intelectuales á un delirio bien caracterizado». La Junta de defensa de Girona, en vista de l'estat del general, acordà incapacitarlo, per por de que manés alguna cosa massa disbaratada. Pera substituirlo, el viaticca, però tan sols s'accepta aquet quan tothom se convenís de que la Junta «no tractava de procedir jurídicament». Es a dir, de declarar-lo, més que malalt, irresponsable per incapacitat intel·lectual. Substituit per un altre general, Girona's rendeix, y el desitj de ferla una segona Sagunto, sepulcre de tots, cremada abans que rendida, queda incomplet.

En el llibre hi han detalls valiosos pera la comprovació de la bogeria. L'Alvarez tenia la monomania d'arribar a esser més hèroe que Palafox, y de fer de Girona una Sagunto. Caminava impulsivament, s'exposava a les bales a pit descobert, com aquell que marxa impulsat per una forsa irresistible, deixava morir als ferits sense recollirlos, ab una crudeltat sense nom, y's passejava per la ciutat portant, clavat al barret, un gros rètol que deia: «Por Fernando VII, vencer ó morir».

La llegenda l'haurà portat a l'història: en Diego Ruíz y en Bertrana el condueixen a la clínica. L'hèroe s'esvaeix y queda reduit a un cas patologic que'ls autors dediquen als morts sacrificats inútilment, bàrbarament, en aquella epopeia malaltissa, pastada ab fanatisme religiós y deliri patrioter, y de la qual no'n resten més que unes quantes runes a Girona, un nom en l'arc de triomf de París, y el record d'aquet Alvarez de Castro, hèroe pera'l vulgus, y que ara, al passejar per la vella Girona, el veurem petitó, esgroguet, caminant a gambades, ab un rètol al barret, com una màscara tràgica.

PARADOX

UNS Y ALTRES

ES viu y fortament digne de comentari el contrast que ofereixen els aplecs clericals y les manifestacions republicanes. Fixemnos en els dos fets més recents: els celebrats a Piera.

El dia 8 del corrent tingué lloc l'aplec reaccionari. Triaren aquell dia perquè a Piera celebren una de les seves festes anyals més assenyalades, y aixís tenien la seguretat de que la vila estaria plena de forasters. Posaren empenyo en atraure gent de la comarca, y els catòlics d'Igualada fins organisaren un tren extraordinari. Feren propaganda intensa desde les trones, desde'ls diaris, desde tot arreu y per medi de tota mena de procediments. Malgrat tots els esforços, comparegueren aquella tarda a la plassa de l'Iglesia unes siscentes persones quasi totes forasteres y en sa major part dones y criatures.

Els republicans anunciaren un miting pel següent dia 11. Era una festa ordinària y a Piera ja no hi havien forasters. La propaganda feta fou escassa. L'hora anunciada eren les onze del matí, mala hora pera que acudís la gent dels pobles comarcans. A pesar de tot, al miting varen assistirhi unes mil doscentes persones, quasi totes pierenques y homens en sa major part.

Però aquest aspecte del contrast es el menos important. Es forsa més significatiu un altre aspecte: el dels discursos.

En l'aplec catòlic parlaren els oradors ab una violència extremada. Sovintejaren les amenaces d'una nova guerra civil. La vida particular d'en Canalejas fou asquerosament babejada per una gent que vol donar la corona d'Espanya a l'alegre Jaumet. Pera esgarriar an aquells senzills pagesos, abocaven les mentides més garrafals, pintant a l'Iglesia catòlica més perseguida que en els temps dels pitjors Nerons. La Lliga del bon mot haguera pogut fer allí bona feina tapant la boca dels oradors pera que no proferissin conceptes cent vegades pitjors que la paraula més asquerosa.

En el miting republicà no's pronunciaren més que paraules de pau y de germanor. Tothom parlà ab admirable serenitat en defensa de la supremacia del poder civil, sense insults ni paraules grolleres, robustint ab sòlida argumentació totes les afirmacions que's feien.

La gent senzilla de Piera estava meravellada. Era tan viu el contrast que oferia el llenguatge d'uns y altres, que, segons frase gràfica d'una bona velleta, els del dijous semblaven esperitats y els del diumenge missionistes.

Com a mostra del bon gust de que feren gala els oradors republicans farem esment d'un detall interessantíssim. El dia 8 tingué lloc l'aplec clerical, y sovintejaren les invocacions a la cèlebre imatge del Sant Crist de Piera; el dia 9 una forta pedregada destruïa bona part de la cullita del ví a Piera y sos voltants. Ni un sol orador republicà va fer esment d'aquell miracle.

JEPH DE JESPU

SE lamenta España Nueva de que el Govern sols se recordi de posar en bones condicions els camins publicos quan se sab que hi ha de passar un elevat personatge.

«Nos parece bien—diu— que se arreglen las carreteras. Lo que nos parece mal es que sólo se acuerden de eso los gobiernos cuando don Alfonso quiera viajar en automóvil.»

Que'ns perdoni el valent diari madrileny, però ha de saber y entendre que això, a Espanya, no sols se fa, com ell se figura, pel rei.

Dies enera a Vallcarca (barri de Barcelona) també a corre-cuita varen arreglarse camins dels quals ningú mai se'n recorda. Y ¿sab España Nueva a que's devia aquell miracle?

Un diari barceloní ho explica. Se devia únicament

OBRA NUEVA

EL TRIUNFO DEL 606

DESAPARICIÓN DE LA SÍFILIS

POR EL DOCTOR

PABLO EHRLICH

Ptas. 1

«...á conveniencias del ferrouxismo, que los mandó arreglar para que el automóvil que conducía al caudillo y á don Toribio á la montaña del Coll no sufriese traqueteos con los baches que había.»

De manera que ja ho veu el nostre estimat confrare.

No sempre són les institucions les que motiven l'arreglo de les carreteres espanyoles.

També devegades s'arreglen pera don Alejandro Lerroux, ferm correligionari y entranyable amic—vegi's la darrera abraçada—de l'eloqüent director de *España Nueva*.

¡Cielos!... ¿Per qui deurà anar aquesta indirecta?

Les emprèn *La República Social*, periodíc radical, contra els regidors que, segons ell, obtenen el carrec *untant* al jefe de la seva colla, y arrencant d'aquet punt de partida les naturals conseqüències, diu que això fa que *los elegidos roben á diestro y siniestro para resarcirse del dinero que les ha costado el acta*.

Apa, home; ja que ha comensat, acabi. ¡Que agraits li quedariem a *La República Social* si ara tingués l'amabilitat de dirnos quins són aquets *elegidos*!...

En Cambó ha arribat de retorn de la seva famosa excursió a Noruega.

Diu que ve *encantat* del viatge.

Ja es de suposar lo que'l seu amic Pol deu haver dit al veure'l:

—Vens encantat?... Doncs no t'encantis massa, o sinó a les properes eleccions te tornarà a passar la segona edició de lo de La Bisbal.

Un d'aquets dies regressarà de Suïssa don Segimon Moret.

Si hi tinguéssim prou franquesa per ferho, li escriuriem que no's descuidés de portar, pera'l seu ús particular, una vaca ben mamelluda.

Perquè si's pensa que tornarà a munyir la del poder, s'enganya de mitg a mitg.

Un altre de cap a les calderes!

El cèlebre escriptor italià Pau Mantegazza ha mort sense demanar els auxilis relligiosos.

Se conta d'ell que, a causa de ses idees lliurepensadores, va veure's una vegada obli-

gat a refusar l'herencia d'un seu oncle, consistent en seixanta mil duros.

Però es lo que deia sempre'l sabi psicolog: «Jo vui deixar als meus fills una herencia millor que ls quartos: l'exemple d'una vida modesta, però ben honrada.»

¿Quants xarrupa-ciris trobariem que poguessin dirho aixís?

Trobantse a Biarritz, el comte de Romanones s'ha engegat ab un biplà en companyia del conegut aviador M. Jabuteau.

L'intrepid ex-ministre no's cansa d'alabar l'excursió pels aires y diu que més s'estima aviarse que presidir una sessió del Congrés.

Se comprèn molt be. Anant ab l'aparato volador no se li descubreix de quin peu coixeja.

Es molt probable que don Lacandro dongui un miting a la vila de Falset.

Vetaquí una població adequada al quefe dels nostres radicals...

Perquè la vila's diu *Falset*, y la seva política també es bastant *falseta*.

El leader socialista Pau Iglesias ha donat una important conferencia en el circul dels forners.

—¡Que extrany que no la dongui a la *Casa del Pueblo*!...—exclamava un periodista.

Y un forner, soci de «La Espiga», va interrompre'l dient:

—Perquè sab que aquí hi ha bon llevat, y ab els elements d'allà faria un pa com unes hosties.

ENDEVINALLES

XARADES

I

Serveix per mi d'expansió, no sé pas lector si ho sabs, el compondre un trenca-caps, doncs hi tinc molta afició.

Ara hi penso, y tot seguit ho deixo tot, mans a l'obra... De voluntat prou me'n sobra però'm falta l'acudit.

Y ara ja'm quedo parat... Si be inspirat no estic gaire, dispensa'm, endevinaire, que es que'm trobo capficat.

Y per poderlo acabar tot ho *tot hu-quart tot* res y tinc el cervell malmès de tant y tant cavilar.

Perxò jo desitjaria que't costés de desxifrarla com a mi de combinarla; apa, doncs, lector, rumia.

Que una lletra es la *primera*; *dos-terça*, un nom de persona; *dugues-hu*, negoció dona, y un temps de verb *dos-darrera*...

Y prou: en cas de que això te preocupi o te confongui, fes com jo: busca qui't dongui la deguda inspiració.

MIQUEL SAGUÉ

II

Prima-inversa es vegetal; dintre'l *dos* tothom hi viu; y el meu *Tot*, quan un escriu, si el sab fè anar, va com cal.

III

Prima-dos es animal, com també ho es el meu *dos*, pera beure es *invers-tres*, y també ho es el meu *tot*.

MANEL B. FONTÀS

ANAGRAMES

I

Un *tot* de terra he adquirit a més baix preu del que val, si tinc *tot*, tinc esperit de doblarhi el capital.

T. RUSCA

II

Aixís s'exclamava, un dia, un pobre marit, furios: —Mataré a la meua dona encar que's perdi *tot tot*.

J. FARRÉS GAIRALT

CONVERSA

—A qui estimes més, tu, digues: a mi o a la mama?

—A la mama.

—Ah, sí? Doncs ja te n'hi pots anar corrents.

—Aont? Ab la mama?...

—No, home. Allà ont t'he dit no fa gaire.

PEP CISTELLÉ

TARGETA

CATARINA CAURIÉ
VALLS

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el titol d'una òpera molt coneguda.

MACO

JEROGLIFICS

I

T N
DI I
R AD
Diccionari
Mètode

AGUSTÍ BREA

II

D
Flor Natural
A

PEP CISTELLÉ

CORRESPONDENCIA

Cavallers: F. C. (Manresa): Es un assumpte molt local y la materia de que's tracta fa bastanta mala olor.—Eudalt Sala: L'epigrama està mal d'asonancies. L'altre s'aprofitarà, en part.—P. M.: Anirà, escursada.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: La targeta es lo que'm va millor.—R. y G.: No hi tinc inconvenient, sempre que hi càpiga.—J. T.: Si's tractés de set o vuit línies... Veurem d'operarla y pots s'aprofiti quelcom.—J. F.: No hi ha de què darles, ja ho sab.—P. Soler D.: El seu article'ns ha semblat molt graciós, però excessivament picaresc. Entra en cartera.—J. C.: Per poc que poguem, serà complascut.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carter del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^o

Les dues vinyes records d'una excursió

—Senyora: Vegi si pot protegir la nostra vinya, que, ab tantes malures, va perdentse miserablement!...

—Senyor: ¿No'ns farieu la mercè d'ajudarnos a conrear la vinya del progrés, que creieu que, la pobra, ho necessita?